

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Θέατρο Σκιών

Το θέατρο σκιών είναι ένα είδος θεάτρου όπου οι φιγούρες κινούνται πίσω από ένα φωτισμένο πανί και φαίνονται σαν σκιές. Ξεκίνησε από την Κίνα και έφτασε στην Ελλάδα πολλά χρόνια αργότερα. Οι φιγούρες του κινεζικού θεάτρου σκιών κατασκευάζονταν από δέρμα ζώου, ζωγραφίζονταν με έντονα χρώματα και είχαν κινούμενες αρθρώσεις. Στην Ελλάδα, το θέατρο σκιών ήρθε την εποχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Με τον καιρό, απέκτησε ελληνικά χαρακτηριστικά και έγινε πολύ αγαπητό από μικρούς και μεγάλους. Ο Καραγκιόζης, ο πιο γνωστός ήρωας, έγινε το κεντρικό πρόσωπο των παραστάσεων και έκανε τους θεατές να διασκεδάζουν με τις περιπέτειές του.

Καραγκιόζης

Ο Καραγκιόζης (Μαυρομάτης) είναι ο πιο γνωστός ήρωας του ελληνικού θεάτρου σκιών. Αντιπροσωπεύει τον φτωχό αλλά πολυμήχανο άνθρωπο, που προσπαθεί να επιβιώσει με χιούμορ και εξυπνάδα. Ζει σε μια παράγκα με τη γυναίκα του, την Αγλαΐα, και τα τρία τους παιδιά. Εκτός από τον Καραγκιόζη, στο θέατρο σκιών εμφανίζονται και άλλες φιγούρες, καθεμία με τη δική της προσωπικότητα, που δείχνει διαφορετικούς χαρακτήρες της ελληνικής κοινωνίας.

Καραγκιοζοπαίχτης

Ο καραγκιοζοπαίχτης είναι ο καλλιτέχνης που ζωντανεύει τις φιγούρες του θεάτρου σκιών του Καραγκιόζη. Εκείνος που έφερε την τέχνη του Καραγκιόζη στην Ελλάδα ήταν ο Μπαρμπα-Γιάννης Μπράχαλης. Όμως, εκείνος που του έδωσε ελληνικά χαρακτηριστικά και τον έκανε πολύ δημοφιλή ήταν ο Δημήτριος Σαρδούνης ή, αλλιώς, Μίμαρος. Ο καραγκιοζοπαίχτης είναι ένας πολυτάλαντος δεξιότηχνης. Δημιουργεί τις φιγούρες του Καραγκιόζη, αλλά και τις ιστορίες του. Επίσης χειρίζεται τις φιγούρες και αλλάζει τη φωνή του για κάθε ήρωα. Όταν ο καραγκιοζοπαίχτης αλλάζει φωνή και τρόπο ομιλίας, οι ήρωες ξεχωρίζουν και η ιστορία γίνεται πιο ζωντανή και ενδιαφέρουσα.

Φιγούρες

Οι φιγούρες κατασκευάζονται παραδοσιακά από δέρμα, το οποίο είναι ανθεκτικό και ημιδιαφανές. Σήμερα, χρησιμοποιούνται και σύγχρονα υλικά, όπως πλαστικό ή χαρτόνι. Έπειτα, βάφονται με φωτεινά χρώματα και λεπτομέρειες, για να δώσουν ζωντάνια στον ήρωα. Οι αρθρώσεις συνδέονται με μικρά μεταλλικά κουμπιά ή καρφιά, ώστε να μπορούν να κινούνται τα χέρια, τα πόδια ή το κεφάλι.

Μπερντές

Ο μπερντές αποτελεί τον καμβά πάνω στον οποίο ζωντανεύουν οι ιστορίες του Καραγκιόζη και των άλλων ηρώων. Είναι μια ημιδιαφανής οθόνη, από λευκό ύφασμα ή ειδικό χαρτί, που επιτρέπει στο φως να περνάει από πίσω και να προβάλλει τις σκιές των φιγούρων στην μπροστινή πλευρά. Ο φωτισμός τοποθετείται πίσω από τον μπερντέ. Συχνά, πάνω στον μπερντέ ζωγραφίζονται σκηνικά που συμπληρώνουν την πλοκή της ιστορίας.

Σούστα

Η σούστα είναι μια λεπτή ράβδος που χρησιμοποιεί ο καραγκιοζοπαίχτης για να κινεί τις φιγούρες του θεάτρου σκιών. Είναι φτιαγμένη συνήθως από ξύλο ή μέταλλο. Με τη σούστα, οι φιγούρες κινούνται σαν να είναι ζωντανές και μπορούν να περπατούν, να μιλούν ή να χορεύουν πάνω στον μπερντέ.